

Sygn.akt III AUa 780/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka (spr.)

Sędziowie: SA Alicja Sołowińska

SA Marek Szymanowski

Protokolant: Edyta Katarzyna Radziwińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 marca 2018 r. w B.

sprawy z odwołania G. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o wypłatę rekompensaty

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 22 września 2017 r. sygn. akt III U 98/17

I. oddala apelację,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz G. M. 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

SSA Alicja Sołowińska SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Marek Szymanowski

Sygn. akt III AUa 780/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 11 stycznia 2016 r., powołując się na przepisy ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.) przyznał G. M. prawo do emerytury od 1 listopada 2015 r. i od 1 grudnia 2015 r. podjął jej wypłatę. Ponadto poinformował wnioskodawczynię, że nie przysługuje jej rekompensata, ponieważ przedłożone świadectwo pracy w szczególnych warunkach nie spełnia wymogów formalnych.

W odwołaniu od tej decyzji G. M. domagała się jej zmiany i przyznania prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych na bloku operacyjnym w okresie od 1 października 1977 r. do 31 grudnia 1998 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że odmowa przyznania rekompensaty określonej w art. 21 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych wynika z faktu, iż na dzień 31 grudnia

2008 r. wnioskodawczyni nie udowodniła 15 lat pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wyrokiem z 11 kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Suwałkach oddalił odwołanie z uwagi na to, że wnioskodawczyni jest uprawniona do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W wyniku apelacji odwołującej Sąd Apelacyjny w Białymstoku uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Suwałkach. Uchylenie wyroku wynikało z nierozpoznania istoty sprawy przez Sąd I instancji. Sąd Apelacyjny wskazał, iż rekompensata przewidziana w art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych ma na celu złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Negatywną przesłankę nabycia tego prawa stanowi jedynie przejście na wcześniejszą emeryturę, natomiast nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa na uprawnienia do rekompensaty. W zaleceniach Sąd ten wskazał na konieczność poczynienia, w oparciu o zgromadzoną w sprawie dokumentację, szczegółowych ustaleń faktycznych odnośnie zakresu i rodzaju wykonywanych przez odwołującą pracy w spornych okresach, jej wymiaru i stopnia narażenia na czynniki szkodliwe przy jej wykonywaniu. W tym zakresie Sąd wskazał na dopuszczenie dowodu z zeznań świadków wskazanych w odwołaniu oraz ewentualnie innych, zawnioskowanych w toku postępowania.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z 22 września 2017 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał G. M. prawo do rekompensaty oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz G. M. 810 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że G. M. (z domu W., ur. (...)) w dniu 11 sierpnia 2014 r. po raz pierwszy wystąpiła z wnioskiem o emeryturę. Decyzją z 13 października 2014 r. odmówiono jej prawa do tego świadczenia, z uwagi na niewykazanie 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W dniu 12 listopada 2015 r. wnioskodawczyni wystąpiła z wnioskiem o emeryturę wraz z rekompensatą. Świadczenie emerytalne zostało jej przyznane od 1 listopada 2015 r.

W zakresie prawa do rekompensaty pod kątem pracy w warunkach szczególnych Sąd rozważał okres zatrudnienia wnioskodawczyni w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w O. w likwidacji od 1 października 1977 r. do sierpnia 2003 r. Zakład ten na przestrzeni lat ulegał przekształceniom. Pracodawca, powołując się na zapisy w Wykazie A, dziale XII poz. 2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do stażu pracy w warunkach szczególnych zaliczył okresy:

- od 1 października 1977 r. do grudnia 1988 r. – praca na bloku operacyjnym;
- od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1995 r. – zespoły wyjazdowe w D. Pomocy Doróżnej,
- od 9 lutego 2001 r. do 31 sierpnia 2003 r. – praca na boku operacyjnym.

Jak wynikało z akt osobowych wnioskodawczyni, w dniu 19 czerwca 1976 r. ukończyła ona Wydział Pielęgniarstwa (...) w Medycznym Studium Zawodowym w E.. Od 1 czerwca 1977 r. została zatrudniona w Zespole (...) w E. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pielęgniarki. We wnioskach z 1 czerwca 1977 r. o przyznanie dodatku zmianowego i dodatku specjalnego wskazano, że zajmowała stanowisko pielęgniarki bloku operacyjnego. Również w zaświadczeniu o przeprowadzanych badaniach przez lekarza medycyny pracy wskazano, że jako pielęgniarka bloku operacyjnego jest zdolna do wykonywania powierzonych jej zadań. Znajdujący się w aktach osobowych zakres obowiązków pracy instrumentariuszki został przez odwołującą podpisany, jednak nie została na nim wskazana data obowiązywania lub podpisania. W piśmie z 5 stycznia 1979 r. znalazł się wniosek o oddelegowanie odwołującej na kurs pielęgniarek instrumentariuszek, który miał się odbyć w okresie od 8 stycznia 1979 r. do 21 kwietnia 1979 r. Z zaświadczeń z 20 kwietnia 1979 r. wynikało, że odwołująca ukończyła kurs pielęgniarek instrumentariuszek z wynikiem celującym. Kolejne wnioski o przyznanie dodatków specjalnych dla odwołującej wskazują na zajmowanie przez nią stanowiska pielęgniarki instrumentariuszki/bloku operacyjnego. W angażach, na podstawie których przyznano jej dodatek lub podwyższano wynagrodzenie, wskanowano natomiast stanowisko pielęgniarki. W indywidualnej karcie pracy,

która służyła ocenie pracy odwołującej również wskazano na wykonywanie przez nią obowiązków pielęgniarki instrumentariuszki. W dniu 1 sierpnia 1984 r. wnioskodawczyni awansowała na stanowisko starszej pielęgniarki i od tego dnia zaczął obowiązywać ją zakres czynności starszej pielęgniarki instrumentariuszki. Ze świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 8 października 1984 r. wynikało, że już od 1 września 1976 r. wnioskodawczyni pracowała stale w warunkach szczególnych jako pielęgniarka (instrumentująca, biorąca udział w zabiegach, pomagająca do znieczulenia). Od 1 stycznia 1989 r. wnioskodawczyni została przeniesiona na stanowisko starszej pielęgniarki D. Pomocy Doraźnej, gdzie pracowała do 31 grudnia 1995 r. Od 2 sierpnia 2003 r. do 30 listopada 2015 r. pracowała jako starsza pielęgniarka instrumentariuszka z funkcją pielęgniarki oddziałowej. Za ten okres nie uzyskano akt osobowych. Również z zeznań świadków: I. T., C. K. i H. R., byłych współpracownic wnioskodawczyni wynikało, że od 1977 r. pracowała ona jako pielęgniarka instrumentariuszka, asystując bezpośrednio przy operacjach. Natomiast od 1989 r. pracowała w pogotowiu jako pielęgniarka. Wnioskodawczyni wskazała, iż jako instrumentariuszka asystowała przy operacjach, przygotowywała potrzebny sprzęt i chorego. W pogotowiu wykonywała czynności pielęgniarki zabiegowej tj. wykonywała iniekcje, szyla rany, usuwała gips, oczyszczała rany.

W celu ustalenia, czy w spornych okresach odwołująca pracowała w warunkach szczególnych, Sąd dopuścił również dowód z opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, który po przelizowaniu dokumentacji pracowniczej i zeznań świadków oraz odwołującej zaopiniował, że jako pielęgniarka instrumentariuszka/ pielęgniarka bloku operacyjnego tj. od 1 października 1977 r. do 31 grudnia 1988 r., jako pielęgniarka D. Pomocy Doraźnej tj. od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1995 r. i jako starsza pielęgniarka instrumentariuszka tj. od 2 sierpnia 2003 r. do 31 grudnia 2008 r. pracowała w warunkach szczególnych (Wykaz A, dział XII, poz. 2 oraz 4).

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tj. Dz.U. z 2015r. poz. 965 ze zm.) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Przepisami, do których odsyła art. 32 ust. 4 tej ustawy jest rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z treścią § 1 ust. 1 tego rozporządzenia pracami w szczególnych warunkach są prace wymienione w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Wnioskodawczyni w 2014 r. ubiegała się o przyznanie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, w związku z pracą w warunkach szczególnych, ale bezskutecznie. Nie składała od negatywnej decyzji odwołania, zatem dopiero w sprawie niniejszej Sąd po raz pierwszy dokonał analizy okresów wskazanych przez odwołującą, jako okresów pracy w warunkach szczególnych i nie był związany ustaleniami w innej sprawie.

Odwołująca domagała się uwzględnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia od 1 października 1977 r. do 31 grudnia 1995 r. i od 2 sierpnia 2003 r. do 31 grudnia 2008 r. w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w O. w likwidacji. Ocena tych okresów nastąpiła zgodnie z wytycznymi Sądu Apelacyjnego w Białymstoku. Do wykazania 15 lat pracy w warunkach szczególnych wystarczające było uwzględnienie okresu od 1 października 1977 r. do 31 grudnia 1995 r. Natomiast okresy zatrudnienia od 2 sierpnia 2003 r. do 31 grudnia 2008 r. nie podlegają uwzględnieniu, gdyż przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie przewidują uwzględnienia ich do stażu pracy w warunkach szczególnych. W tym zakresie datą graniczą jest dzień wejścia w życie ustawy tj. 1 stycznia 1999 r. Okresy pracy w warunkach szczególnych przydające po tej dacie, zostały zaliczone do stażu pracy w warunkach szczególnych w ustawie o emeryturach pomostowych. Zważywszy na treść art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych, przy ustalaniu prawa do rekompensata uwzględnia się okresy pracy w warunkach szczególnych regulowane w ustawie o emeryturach i rentach z FUS tj. przypadające przed 1 stycznia 1999 r.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że odwołująca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w ramach zatrudnienia w Zakładzie Opieki Zdrowotnej w O. od 1 października 1977 r. do 31 grudnia 1988 r. wykonywała prace

pielęgniarki instrumentariuszki, a od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1995 r. pielęgniarki w D. Pomocy Doraźnej (pogotowiu). Rodzaj wykonywanych czynności został potwierdzony zakresem obowiązków oraz zeznaniami świadków i odwołującej. Dokumentacja pracownicza nie budziła zastrzeżeń Sądu. Na podstawie akt osobowych było możliwe odtworzenie przebiegu zatrudnienia odwołującej oraz rodzaju zajmowanych stanowisk. Dokumentacja pracownicza wyraźnie rozróżniała okresy pracy na stanowisku instrumentariuszki/pielęgniarki bloku operacyjnego oraz pielęgniarki D. Pomocy Doraźnej. Zeznania świadków potwierdzały stanowisko odwołującej oraz okoliczności wynikające z akt osobowych. Dodatkowym argumentem przemawiającym za uwzględnieniem tych okresów do stażu pracy w warunkach szczególnych była opinia biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, który jednoznacznie wskazał, na jakiej podstawie powyższe okresy podlegają uwzględnianiu do stażu pracy w warunkach szczególnych. Strony zgłaszały zastrzeżenia do ustaleń i konkluzji biegłego, jednak ostatecznie po uzyskaniu wyjaśnień od biegłego, nie kwestionowały tych ustaleń.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych Sąd Okręgowy uwzględnił zatem okres od 1 czerwca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r. na stanowisku pielęgniarki instrumentariuszki w związku z zapisem w Wykazie A, dziale XII poz. 2 (prace w zespołach operacyjnych dyscyplin zabiegowych oraz prace lekarzy stomatologów), natomiast okres od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1995 r. na stanowisku pielęgniarki D. Pomocy Doraźnej na podstawie Wykazu A działu XII poz. 4 (prace w zespołach pomocy doraźnej pogotowia ratunkowego oraz medycznego ratownictwa górniczego). Uznał, że odwołująca legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, przez co nabyła prawo do rekompensaty, przyznawanej w formie dodatku do kapitału początkowego - art. 23 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Świadczenie to jest przyznawane tym ubezpieczonym, którzy nie mają możliwości skorzystania z emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) ani z emerytury pomostowej. W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję. O kosztach rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił:

1. naruszenie prawa procesowego tj.: art. 227, art. 232, art. 233 k.p.c. poprzez niezgodność ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego oraz przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na uchybieniu zasadom logiki i doświadczenia życiowego poprzez pominięcie, iż ubezpieczona pobiera świadczenie na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz miała możliwość ubiegania się o emeryturę w wieku wcześniejszym w roku 2014 oraz nałożenie obowiązków na organu rentowego za zaniechanie ubezpieczonej,

2. naruszenie prawa materialnego tj. art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych w zw. z art. 129 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez błędne zastosowanie i niewłaściwą subsumcję mającą wyraz w błędnym uznaniu, iż wnioskodawczyni przysługuje rekompensata z uwagi na nieuzyskanie prawa do emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS i nie dostrzeżenie, iż wnioskodawczyni tegoż świadczenia nie otrzymała z uwagi na swoje zaniechania, brak inicjatywy dowodowej, mimo przysługującego jej prawa.

Wskazując na te zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości tj. o oddalenie odwołania ubezpieczonego oraz zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kosztów postępowania odwoławczego w tym zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie Instancje w obu postępowaniach.

W odpowiedzi na apelację G. M. wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie na jej rzecz od organu rentowego kosztów procesu w II instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy po ponownym rozpoznaniu sprawy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, znajdujących należyte oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym w postaci dokumentów z akt osobowych G. M., zeznań świadków,

opinii biegłego z zakresu bhp oraz zeznań wnioskodawczynie. Z całokształtu zgromadzonych w sprawie dowodów jednoznacznie wynikało, że w okresie od 1 października 1977 r. do 31 grudnia 1988 r. wnioskodawczynie pracując jako pielęgniarka instrumentariuszka, a od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1995 r. jako pielęgniarka w pogotowiu ratunkowym wykonywała prace w warunkach szczególnych wymienione w wykazie A, dziale XII, poz. 2 i 4 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj. prace w zespołach operacyjnych dyscyplin zabiegowych i prace w zespołach pomocy doraźnej pogotowia ratunkowego. Tym samym, legitymuje się ona 15 letnim okresem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z kwestią tą zgodził się ostatecznie organ rentowy w apelacji, zatem pozostaje ona poza sporem na etapie postępowania apelacyjnego.

Wbrew zarzutom zawartym w apelacji, Sąd Okręgowy nie pominął w swoich ustaleniach tego, że w 2014 r. wnioskodawczynie bezskutecznie ubiegała się o prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych (decyzję odmawiającą prawa do tego świadczenia ZUS wydał 13 października 2014 r., z uwagi na niewykazanie 15 lat pracy w warunkach szczególnych). Na podstawie decyzji ZUS z 11 stycznia 2016 r. wnioskodawczynie otrzymała zaś prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym począwszy od 1 listopada 2015 r. W decyzji tej organ rentowy odmówił wnioskodawczynie prawa do rekompensaty. Ustalenia Sądu Okręgowego również w tym zakresie są prawidłowe i pozostają w zgodzie z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Tym samym, bezzasadne są zarzuty dokonania wadliwych ustaleń faktycznych i naruszenia przepisów postępowania - art. 227, art. 232, art. 233 k.p.c.

Apelacja organu rentowego sprowadza się w istocie do dokonania odmiennej oceny prawnej spornych okoliczności, co wynika z innej interpretacji art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, niż ta, której dokonał Sąd Okręgowy. Organ rentowy stoi bowiem na stanowisku, że wnioskodawczynie nie spełnia przesłanek do przyznania prawa do rekompensaty o jakiej mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ nie otrzymała prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych wyłącznie przez własne zaniedbania i brak inicjatywy dowodowej, za co odpowiedzialności nie może ponosić organ rentowy. Ponadto zdaniem ZUS, prawa do rekompensaty nie może otrzymać osoba, która ma już przyznane prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co wynika z art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych.

Zgodnie z treścią art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. W myśl zaś art. 21 ust. 2, rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Rekompensatę definiuje natomiast art. 2 pkt 5 tej ustawy, zgodnie z którym rekompensata jest odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. W celu dokonania prawidłowej interpretacji przepisów o rekompensacie, należy mieć na uwadze łącznie treść wszystkich ww. norm prawnych.

Artykuł 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ww. ustawy formułują dwie pozytywne przesłanki nabycia prawa do rekompensaty: 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej, 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat. Ponadto, z samej definicji rekompensaty wynika, że jest ona należna osobie, która utraciła możliwość nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Przesłanka negatywna została natomiast zawarta w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Jest nią nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Treść art. 21 ust. 2 może budzić wątpliwości. Literalna wykładnia tego wyrwanego z kontekstu normatywnego przepisu może prowadzić do wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiejkolwiek emerytury

z FUS i taką też interpretację przyjmuje organ rentowy w niniejszej sprawie. Sąd Apelacyjny nie podziela takiej interpretacji ww. przepisów, jest ona bowiem sprzeczna już z samą istotą prawa do rekompensaty.

Celem rekompensaty jest złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Polega ona na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Zgodnie z art. 23 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie zaś z treścią art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r. Warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy więc rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Przyjąć tym samym również należy, że rekompensata nie przysługuje tym ubezpieczonym, którzy zostali objęci ubezpieczeniem społecznym po 31 grudnia 1998 r. Rozumienie przepisu art. 21 ust. 2 ww. ustawy jako wyłączonego prawa do rekompensaty dla każdej osoby, która nabyła prawo do jakiegokolwiek emerytury z FUS byłoby oczywiście nieprawidłowe i sprzeczne z celem i charakterem rekompensaty. Przepis ten nie dotyczy każdej osoby uprawnionej do emerytury z FUS, lecz jedynie osób, które nabyły prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z uwagi na wykonywanie prac w warunkach szczególnych. Pogląd ten jest akceptowany i utrwalony w orzecznictwie sądów apelacyjnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 25 października 2017 r., sygn. III AUa 812/16; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 22 września 2017 r., sygn. III AUa 529/16; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 5 maja 2017 r., sygn. III AUa 2047/16; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 17 grudnia 2015 r., sygn. III AUa 717/15; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 14 grudnia 2015 r., sygn. III AUa 1070/15).

Ponadto, interpretacja powyższa jest również zgodna z wytycznymi zawartymi w wyroku Sądu Apelacyjnego z 12 stycznia 2017 r., w którym uchylony został wyrok Sądu Okręgowego w Suwałkach z 11 kwietnia 2016 r. (III U 95/16), a sprawa przekazana została do ponownego rozpoznania. Zgodnie z treścią art. 386 § 6 k.p.c., ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji wiążą zarówno sąd, któremu sprawa została przekazana, jak i sąd drugiej instancji, przy ponownym rozpoznaniu sprawy. Nie dotyczy to jednak wypadku, gdy nastąpiła zmiana stanu prawnego. Tym samym, w sprawie niniejszej Sąd nie mógł dokonać odmiennej interpretacji art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych, był bowiem związany wykładnią i wskazówkami co do dalszego postępowania zawartymi w poprzednim wyroku Sądu Apelacyjnego.

Reasumując, skoro G. M. nie nabyła prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych ani nie nabyła prawa do emerytury pomostowej, a legitymuje się okresem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w wymiarze 15 lat, to spełnia wszystkie warunki do przyznania prawa do rekompensaty, o jakiej mowa w art. 21 w zw. z art. 2 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych. Przepisy te nie nakładają na ubezpieczonego żadnych dodatkowych warunków, zatem wbrew twierdzeniom organu rentowego, bez znaczenia w sprawie jest to, z jakich powodów wnioskodawczyni nie otrzymała prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Niewątpliwie jest, że utraciła ona możliwość przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego. Tym samym, niezasadne okazały się zarzuty naruszenia prawa materialnego.

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. – punkt I sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego w II instancji należnych wnioskodawczyni od organu rentowego Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy - art. 98 § 1 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., zasądzając minimalną stawkę wynagrodzenia radcy prawnego określoną w § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia apelacji, tj. 240 zł – punkt II sentencji wyroku.

SSA Alicja Sołowińska SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Marek Szymanowski